

Svartså / Porvoon mlk.
20.5.1989 klo 13.30-16.30

Tutkimusraportti

Merihistorian toimiston arkistosta ei löytynyt minkäänlaista tietoa aiemmin suoritetuista tutkimuksista ko. kohteessa.

Työmestari P.Lindfors osoitti kartalta hyllyn summittaisen sijainnin, jonka mukaan hylkyä lähdettiin etsimään Svartsåjoen suistosta. Tutkimus oli tarkoitus tehdä pienveneestä käsin sukeltamalla mutta koska venettä ei Hylkysaaresta löytynyt oli matkaan lähdettävä ilman venekalustoa. Haastattelin paikallisia asukkaita Keukuddenin länsirannalla, jotka ystävällisesti ohjasivat minut Kai Karlssonin luokse, joka asui ylempänä Svartsån varrella.

Hän oli korjannut talteen hyllyn kappaleet, jotka ruoppaaja yli kymmenen vuotta sitten oli kaivanut esille veneväylän ruoppaustöiden yhteydessä. Hän oli kuivattanut osan löytyneistä polvista, kaarista ja kylkilaudoista muovin alla, kuten merihistorian toimistosta oltiin neuvottu, sekä latonut 3 metrisen kölinosan ja muita raskaampia rakenteita laiturinsa alle vedenalaiseen varastoon. Kuivilla olevista rakenteista on oli merkille pantava hyllyn erkoinen rakenne. Kaaret ja polvet olivat havupuuta todennäköisimmin mäntyä, kylkilaudat olivat tammea leveydeltään n. 250-300 mm ja paksuudeltaan vain n. 20-25 mm.

Kiinnityksissä ei ollut mitään poikkeavaa eli laudoitus limittäin ja naulaus neliskanttisilla nauloilla, niittaustekniikasta ei pystynyt näkemään perusteella vielä sanomaan mitään varmaa.

Laudoitus oli kiinnitetty kaariin juoksun jokaisen kaaren kohdalta puutapein joihin oli lyöty tammikiilat.

Laiturin alla säilyssä oleva kölinosa on myös tammea kuten museolle toimitettu keulasteevikin.

K.Karlsson lupautui kuljettamaan tutkimusryhmän hyllylle veneellä. Ajoin maastoautolla kaluston joen rantaan, josta lastattamme suuntasimme veneellä joen suistoon murtovesialueelle, jonka pohja oli pääosin joelta alas virrannutta lietettä.

Raportin yhteyteen liitetystä kartasta ilmenee hyllyn sijainti. Se makaa n. 30m. rannasta pohjois-eteläsuunnassa, hyllyn ja rannan välissä kulkee pieneneväylä, joka on n. 7 m. leveä. Hyllyn keula oli ennen ruoppausta keskellä mainittua väylää. Hyllyn keulimmainen osa on merkitty väylän vihreällä lateraaliviitalla. Syvyys 1,6m. Näkyvyys oli kohteessa n. 25 cm. Pohja oli lietekerroksen alla savea -30 cm. ja sen jälkeen soransekaisista savea. Paikalla ei ollut minkäänlaista pohjakasvillisuutta.

Rakenteita oli runsaimmin esillä idänpuolella, jossa kaarenpäitä pisti esiin savesta + 25-30cm, 60mm listaa oli esillä 50cm ja 20-25 mm laudoitusta joitakin kappaleita.

Suurin löytynyt yhtenäinen osa oli n. 1500x1600mm kyljen kappale. Lännen puolelta löytyneet rakenteet olivat lähinnä kaarenpäitä. Rakenteet olivat hajonneet n. 16x12 m. alueelle ilmeisesti kylkien romahdettua. Hyllyn perä on lähes kokonaan saven sisällä ja pitää sisällään varmasti mielenkiintoisimmat tiedot ko. alustyyppistä. Kohteen yli on aikoinaan kulkenut tukkienhinausväylä, joka on todennäköisesti ollut jäiden lisäksi pahin syy hyllyn rikkoutumiselle. Sukellusaikaa meni kohteessa 1 t.

TECO MÄKELÄ

